

Olje- og energidepartementet

Postboks 8090 Dep

0032 Oslo

Vår dato

Deres dato:

Vår referanse

Deres referanse

21.12.23

Ulf Møller

Høring på endringer i energiloven og prisforskriften

Det vises til høring på forslag til endringer i energiloven, samt endringer i prisopplysningsforskriften, forskrift om utmåling av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr og forskrift om kraftomsetning og netjtjenester.

Hovedbudskap

Fornybar Norge støtter i hovedsak de foreslåtte endringene i lov og forskrifter. Flere av de foreslåtte endringene vil etter vår mening kunne gjøre sluttbrukermarkedet mer kundevennlig og mer transparent. Nedenfor vil vi kommentere de ulike forslagene, men vil her trekke frem de tiltakene som vi tror har størst nytteeffekt:

- Plikt til å opplyse dersom avtalen ikke følger spotpris time for time
- Innføring av "nedkjølingsperiode" etter telefonsalg, dørsalg, standsalg og butikksalg –
- Stramme inn på tidsperioden for forskuddsfakturering
- Informasjon om bruddgebyr ved avtaleinngåelse

Samtidig mener vi det er riktig å ikke forby eller påby avtaler, ei heller innføre maks påslag. Som også beskrevet i dokumentet, vil det være svært utfordrende å beskrive dette slik at det ikke vil være enkelt å omgå forskriften, samtidig som det vil kunne hemme tilpasning til markeds-/kundebehov i bransjen. Dette gjelder særlig forbud mot avtaler. Vi understreker at Fornybar Norge nå har lansert en ny versjon av standard timesspot prisavtale. Denne versjonen er revidert i god dialog med, og med veiledning fra Forbrukertilsynet. Så er vi kjent med at Forbrukerrådet fortsatt har noen innsigelser mot avtalen. Fornybar Norge vil oppfordre alle medlemmer/strømlleverandører til å ta i bruk avtalen samt å bruke avtaleteksten i øvrige typer avtaler som selskapene har med sine kunder.

De ulike tiltakene

Ensidige endringer

Fornybar Norge støtter forslaget om at endringer eller opphør av en strømvtales tidligst kan tre i kraft 30 dager etter at varsel er mottatt av forbruker. Dette er allerede innført i standardavtalen vår. Vi har heller ikke noe imot at det innføres en kostnadsfri oppsigelsesadgang for forbrukere som ikke aksepterer endringene. Omtrent 96 prosent av kundene har i dag en spotavtale eller variabel avtale med kostnadsfri oppsigelsesadgang. Formuleringen vil derfor kun gjelde for ulike fastprisavtaler/prissikringsavtaler. Slike avtaler er normalt for 1-3 år. Det er ikke urimelig å kreve at eventuelle endringer i vilkårene på slike avtaler forutsetter kundens aksept. Samtidig må det tas forbehold om endringer i avtalen som følger av endringer i lover og forskrifter. Eksempelvis oppgis prisene inklusive mva., og det kan ikke være slik at en kunde kan gå ut av en fastprisavtale som følger av at myndighetene endrer merverdisatsen.

Samtidig er det viktig at det presiseres at forslaget gjelder endring eller opphør av avtalen. Ved betalingsmislighold vil strømleverandøren kunne heve avtalen med øyeblikkelig virkning hvis kunden ikke betaler etter å ha fått minst 14 dagers fornyet betalingsfrist i tråd med inkassolovens regler. Kunden vil da bli overført på leveringspliktig avtale hos nettselskapet.

Elektronisk dokumenterbart samtykke

Fornybar Norge er kjent med at RME over tid har vurdert elektronisk dokumenterbart samtykke. Det hender unntaksvis at strømleverandører ender opp med feil kunde, normalt ved feil oppgitt målepunkt-ID eller tastefeil. I de få tilfellene dette skjer, løses det greit ved at kundeforholdet føres tilbake til opprinnelig leverandør. For en strømleverandør gir det begrenset nytte å få tilgang til måleverdier; de fleste forbrukere har et relativt forutsigbart forbruk gitt størrelsen på boligen.

Samtidig må eventuelle krav sees i lys av innføring av "nedkjølingsperiode" ved fjernsalg. Etter vår oppfatning vil en nedkjølingsperiode medføre færre leverandørbytter, også ønskede leverandørbytter. Hvis ordningen med elektronisk dokumenterbart samtykke blir en slags "tredje aksept", antar vi det vil bli enda færre leverandørbytter. Vi mener derfor at en slik tredje aksept er unødvendig.

Departementet vurderer også om et slikt krav også skal gjelde ved avtalebytter. Departementets argumentasjon for å innføre elektronisk samtykke er for å unngå at strømleverandøren urettmessig får tilgang til kundeforholdet og innsyn i forbrukerens måleverdier og kundeopplysninger. Dette er ikke et materielt problem. Når en kunde bytter avtale hos en strømleverandør, har strømleverandøren allerede innsyn i kundens data. Skulle det bli en tvist er strømleverandøren forpliktet til å oppbevare kundens samtykke, som eventuelt må fremlegges for Elklagenemnda. Det kan tenkes tilfeller hvor kunden ønsker å skifte til en fastprisavtale, men glemmer å bekrefte elektronisk. Avtalebyttet faller da bort, og når kunden registrerer dette etter noen uker, kan markedet ha steget slik at kunden går glipp av en gunstig avtale. Tilsvarende kan også skje ved leverandørbytter.

Behov for ytterligere sanksjonsmuligheter overfor strømleverandører

I høringen sies det at RME på oppdrag fra departementet vurderer behov for ytterligere sanksjonsmuligheter, eksempelvis strengere krav til strømleverandørene for å få omsetningskonsesjon. Fornybar Norge er positiv til dette, ref. vårt brev av 24. september 2023 til OED. Vi forutsetter at forslag til endringer vil komme i en egen høring ved forskriftsendringer, og kommenterer ikke det videre her.

Begrenset lengde på forskuddsfakturering

Departementene foreslår å redusere lengden på forskuddsbetaling fra 10 til 4 uker. Fornybar Norge støtter dette. Avregningsforskriften åpner for kvartalsvis avregning, og 10 uker er tilpasset kvartalsvis avregning. Fornybar Norge kjenner ikke til strømleverandører som fakturerer sjeldnere enn månedlig, og det er derfor ingen grunn til at en strømleverandør skal kunne fakturere mer enn fire uker på forskudd.

Nedkjølingsperiode

Departementene foreslår at det innføres en nedkjølingsperiode. I utgangspunktet kan det være gode grunner for å innføre en slik periode. Særlig i situasjoner hvor kunden kjøper eksempelvis hvitevarer, og får tilbud om strømvtale på vei ut. Så er det grunn til å tro at antall leverandørbytter vil gå ned som følge av ordningen, også ønskede leverandørbytter. Kunden må da kontaktes etter 24 timer, enten på telefon, SMS eller e-post. Kunder kan overse meldingen, eller tro det er spam. Utdfordringen kan øke hvis elektronisk samtykke ikke innføres på en god måte, hvis det innføres. Det er viktig at dette formuleres tydelig i lovverket, slik at det ikke blir noen tvil om ansvarsforholdet hvis en kunde bestiller en gunstig fastprisavtale som ikke kan effektueres hvis kunden ikke bekrefter avtalen og markedet utvikler seg til ugunst for kunden. Selve nedkjølingsperioden er uproblematisk; utfordringen er i de tilfeller kunden faktisk ikke bekrefter etter nedkjølingsperioden eller det mangler elektronisk samtykke.

Informasjon om bruddgebyr

Innledningsvis vil vi påpeke at begrepet bruddgebyr ikke er et godt uttrykk. I høringsforslaget åpner departementene for at strømleverandøren kan beregne tap eller gevinst ved avslutning av en avtale, såkalt over- eller underkurs på den posisjonen kunden har sammenlignet med prisen i fremtidsmarkedet på tidspunktet for opphør. Så vidt oss bekjent, omtales dette som over- og underkurs i banker som tilbyr fastrente. Vi vil derfor anbefale departementene om å kalle dette "Informasjon om over- eller underkurs ved opphør av prissikringsavtale". Vi tror det er uheldig for kundene å møte ulike definisjoner hos strømleverandører vs. banker.

Fornybar Norge støtter at kunden på anmodning kostnadsfritt skal motta nøyaktig hva over- eller underkurs vil være ved oppsigelse, innen fem virkedager. Samtidig foreslår departementene at tilbudet om over- eller underkurs vil være bindende for strømleverandøren i minst to dager (ikke virkedager). Etter vår oppfatning er det nok med en dags bindingstid; en kunde som er i prosess og vurderer å si opp prissikringsavtalen, bør kunne ta en beslutning i løpet av 24 timer. Samtidig vil tidsfristene skape noen utfordringer; normalt vil ikke en strømleverandør ha ressurser til å lukke en posisjon i helgene. Forutsatt vårt forslag, må kunden få over-

og underkurs senest torsdag med svarfrist fredag. Hvis departementene står på to dager, må kunden få tilbudet senest onsdag.

Samtidig vil vi nevne at Fornybar Norge allerede har hatt dialog med Forbrukertilsynet knyttet til hvordan over- og underkurs best kan beskrives på en forståelig måte, inklusive hvordan ett eksempel kan utformes og også en standard kalkulator for beregning av over- og underkurs. Dette arbeidet vil fortsette neste år.

Om tilsyn og håndheving

Departementene foreslår at Forbrukertilsynet skal føre tilsyn med de nye reglene som er inntatt i energiloven. Fornybar Norge er positiv til en slik løsning; sett fra aktørene er det en fordel med lavest mulig antall tilsynsmyndigheter, slik at praksis blir mest mulig like på sammenlignbare tiltak/vedtak.

Opplysningsplikt dersom avtalen ikke følger spotpris time for time

Departementene foreslår at strømlleverandørene tydelig skal opplyse kunden dersom en strømvtale ikke følger spotpris time for time. Fornybar Norge støtter kravet. I utgangspunktet leser vi det dithen at dette gjelder andre spotprisavtaler, eksempelvis veid månedsspot, samtidig kan punktet leses som om det gjelder andre avtaler, som prissikringsavtaler. Det vil være fint om departementene kan klargjøre dette punktet.

Samtidig vil vi påpeke at engrosmarkedet (Nord Pool) ikke vil operere med timespriser når det legges om til 15-minutters marked i 2025. De fleste kunder bli fortsatt bli avregnet etter en veid timepris, noe som kan gjøre det utfordrende for kundene å kunne kontrollere prisen som er benyttet i de ulike timene.

Avsluttende kommentar

I høringsdokumentet omtales en strømlleverandør som kraftleverandør og avtalene som kraftleveringsavtale. Fornybar Norge, strømlleverandørene, media og Forbrukerrådet (strømpris.no) omtaler dette kun som strøm (strømlleverandører og strømvtaler). Så innser vi at det kan være krevende å endre alle forskrifter hvor dette er omtalt. Siden det nå foreslås at loven nå skal definere begrepet kraftleverandør; anbefaler Fornybar Norge at det samtidig forklares at det er det samme som en strømlleverandør.

Vennlig hilsen
Fornybar Norge

Bård Standal (sign)
Direktør Strategi og Marked

Ulf Møller
Næringspolitisk rådgiver